

Aanvraag Stichting IkkanWelzijn - Provincie 11-09-2019

“ik kan welzijn”

Project

De ontdekkingstocht

Noabers helpen eenzame ouderen

Reutum, Tubbergen, Tilligte en Deurningen
2019-2021

“ik kan welzijn”

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding.....	3
2.	Het probleem eenzaamheid	5
•	2.1 Soorten eenzaamheid	5
•	2.2 Oorzaak en gevolg eenzaamheid	5
•	2.3 Landelijke aanpak eenzaamheid	5
•	2.4 Eenzaamheid Plattelandsgemeenten (Noordoost-Twente).....	6
3.	Het proces en plan van aanpak	7
•	3.1 Ontdekkingstocht en Verkenning (fase 1).....	7
4.	De activiteiten van de ontdekkingstocht/verkenning	10
5.	De doelgroepen.....	13
•	5.1 Doelen.....	14
•	5.2 Borging en duurzaamheid	15
6.	De organisatie	16
7.	Planning	17
8.	Het vervolg: de implementatiefase (fase 2).....	19
9.	Bijlagen	19
•	9.1 Bijlage 1 Buurtcijfers Tilligte, Deurningen, Reutum.....	19
•	9.2 Bijlage 2 Kernen gemeente Tubbergen en Dinkelland.....	19
•	9.3 Bijlage 3 Voorzieningen en locaties gemeente Tubbergen en Dinkelland.....	19
•	9.4 Bijlage 4 Eindrapportage Pilot gemeente Dinkelland	19

1. Inleiding

Van 2017 tot juli 2019 zijn we onder de naam IkkanWelzijn van start gegaan met het aanbieden van 32 activiteiten voor kwetsbare ouderen via een unieke samenwerking bestaande uit ruim 100 vrijwilligers van het verenigingsleven in Denekamp e.o., welzijns- en zorginstellingen (Noordoost Twente), en 50 studenten van de onderwijsinstellingen (Twente) en publieksinstellingen (Twente). Het betrof activiteiten voor cliënten, uit zorginstellingen, die niet konden worden aangeboden vanuit de zorginstellingen zelf terwijl daar wel behoefte was.

Aanbieden activiteiten kwetsbare ouderen door verenigingsvrijwilligers en studenten

Het unieke van de aangeboden activiteiten was de betrokkenheid van het lokale verenigingsleven. De verenigingen kregen voor hun inzet van hun vrijwilligers een bedrag voor hun eigen clubkas. Dit voor het ondersteuning, begeleiden activiteiten en diverse hand- en spandiensten voor kwetsbare ouderen. Daarnaast werden structureel studenten van Saxion en ROC van Twente ingezet bij uitvoering van activiteiten en bij onderzoeken om de wensen en behoefte op te halen. De ervaringen van zowel de deelnemers als partners zijn overwegend positief. De pilot heeft uitgewezen dat een onafhankelijk platform samengesteld uit lokale organisaties en vrijwilligers heeft aangetoond dat deze wijze van organiseren kansen biedt voor de lokale samenleving. De eindrapportage van de pilot IkkanWelzijn stellen we graag beschikbaar.

De vraag vanuit diverse kernen

Vanuit diverse verenigingen/ gemeenschappen (o.a. Stichting Dorpsfeesten, Zorginstellingen) in Noordoost Twente is de vraag gekomen of de activiteiten via een centraal georganiseerd platform (dit per kern) uitgebreid kunnen worden en kunnen worden ingezet ter preventie of bestrijding van **eenzaamheid** onder ouderen. Met de opgedane kennis en ervaring vanuit de pilotperiode willen we ontdekken of een lokaal platform in een kern in staat is om met elkaar het maatschappelijk vraagstuk eenzaamheid op te pakken. Voor het opzetten en structureren van een lokaal platform is het belangrijk dat er een basis wordt opgezet vanwaar uit gewerkt kan worden aan een maatschappelijke vraagstuk zoals eenzaamheid.

Onafhankelijke Stichting IkkanWelzijn

Om niet te verzanden in organisatiebelangen en te komen tot een gemeenschappelijke aanpak is er een onafhankelijke Stichting IkkanWelzijn in het leven geroepen, zonder belangen en zonder winst oogmerk. De bestuursleden hebben geen individueel belangen en, allen ruime ervaring met participatietrajecten en maatschappelijke vraagstukken. Ze beschikken bovendien over een groot sociaal netwerk.

Het plan: de ontdekkingstocht/verkenning

Met bijgaande plan spelen we in op de vraag vanuit de kernen Reutum, Tubbergen, Deurningen en Tilligte in de gemeenten Dinkelland en Tubbergen om vanuit een gezamenlijke aanpak via een lokaal samenwerkingsplatform komen tot een effectieve aanpak van de groeiende eenzaamheidsproblematiek onder ouderen in de samenleving.

Wat willen we ontdekken (doel) in Reutum, Deurningen, Tilligte en Tubbergen?

1. Kunnen we voor de kernen Reutum, Deurningen, Tilligte en Tubbergen met het opzetten van een onafhankelijk lokaal platform bestaande uit lokale organisaties aangevuld met het onderwijs bijdragen aan de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen. Is er behoefte aan een lokaal platform die dit soort maatschappelijke vraagstukken aanpakt.
2. Zijn de vrijwilligers van verenigingen per kern bereid zich actief in te zetten voor eenzaamheid onder kwetsbare ouderen, waarbij zij een vergoeding krijgen voor de clubkas van hun vereniging.
3. Zijn de lokale organisaties en instellingen bereid zich per kern actief in te zetten voor eenzaamheid
3. Welke activiteiten sluiten aan bij de wensen en behoeften van eenzame ouderen.
4. Kunnen we werkelijke behoeften van de eenzame ouderen per kern in beeld krijgen.
5. Kunnen we tot een businessmodel komen waarbij we lokaal tot een gezamenlijke aanpak kunnen komen van maatschappelijke vraagstukken zoals eenzaamheid (maar denk ook aan armoedebestrijding. Hierbij nemen we de vrijwilligersvergoeding van de verenigingsvrijwilligers, de inbreng van de organisaties en instellingen in de kernen mee.

2. Het probleem eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot maatschappelijk probleem: één miljoen Nederlanders voelt zich eenzaam; dat is bijna 1 op de 15 Nederlanders. Deze groep bestaat voornamelijk uit ouderen. Eenzame ouderen hebben een grotere kans op de ziekte van Alzheimer en een hogere kans op overlijden.

• 2.1 Soorten eenzaamheid

Er bestaan verschillende soorten eenzaamheid. Het belangrijkste onderscheid dat wordt gemaakt, is tussen sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid. Daarbij gaat het respectievelijk om het *aantal* contacten en de *kwaliteit* van de contacten. Soms voelt iemand beide, dan wordt ook wel gesproken over gecombineerde eenzaamheid.

Sociale eenzaamheid

Hierbij gaat het vooral om het ontbreken van contacten met mensen waarmee iemand bepaalde gemeenschappelijke kenmerken deelt, zoals vrienden, kennissen of collega's.

Emotionele eenzaamheid

Dit treedt op als iemand een hechte, intieme band mist met één andere persoon, meestal de levenspartner.

Andere typen eenzaamheid

Daarnaast bestaan nog andere vormen van eenzaamheid: .

- existentiële eenzaamheid: een gevoel van zinloosheid;
- sociaal isolement: dit is geen gevoel, maar het feitelijk ontbreken van betekenisvolle, ondersteunende relaties;
- contactarm: hierbij gaat het om mensen die weinig contacten hebben (vaak maar één of twee), maar zich desondanks niet eenzaam voelen, omdat de aanwezige contacten toereikend zijn en voldoen aan de behoeften. Wel is daarmee hun sociaal netwerk kwetsbaar.

• 2.2 Oorzaak en gevolg eenzaamheid

Oorzaak:

De oorzaken van eenzaamheid zijn onder meer: eigen gezondheidsproblemen of gezondheidsproblemen van de partner, een beperkt sociaal netwerk en persoonlijke kenmerken zoals een gebrek aan sociale vaardigheden, verlegenheid, het wegvallen van partner en een negatief zelfbeeld.

Gevolg:

De gevolgen van eenzaamheid zijn: een verhoging van een mogelijk risico op ziekte van Alzheimer, aanwijzingen voor verhoogde kans op coronaire hartziekten, het kan leiden tot depressie en suïcide en het geeft een hogere kans op overlijden.

• 2.3 Landelijke aanpak eenzaamheid

De landelijke en lokale overheid onderkennen het probleem. Zo lanceerde minister De Jonge (VWS) in 2018 het actieprogramma "Eén tegen eenzaamheid". Volgens dit actieplan zijn sterke lokale coalities belangrijk in het doorbreken en duurzaam aanpakken van eenzaamheid.

• 2.4 Eenzaamheid Plattelandsgemeenten (Noordoost-Twente)

In de meeste Twentse steden en dorpen is op dit moment geen specifieke aanpak van eenzaamheidsproblemen georganiseerd. Revalidatiecentrum Het Roessingh in Enschede werkt al aan het opsporen van kwetsbare ouderen. Samen met de Universiteit Twente, Saxion Hogescholen en het ROC van Twente zijn technologische toepassingen ontwikkeld, die ervoor zorgen dat deze hulpbehoevende ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Het gaat dan om bijvoorbeeld valpreventie voor ouderen (Stichting VVVS) of fysiotherapie op afstand, zodat ouderen thuis online hun oefeningen kunnen doen. Daarnaast is de Technologie & Zorg Academie (TZA) hét regionale innovatieve leerwerk-, test- en oefencentrum op het gebied van zorgtechnologie en toepassingen gericht op het behoud van zelfstandigheid en zelfredzaamheid in de thuissituatie. Bedrijven en zorginstellingen passen de technieken in de praktijk toe. Deze partijen en technologieën kunnen ook worden ingezet bij het verminderen van eenzaamheid.

Verborgene eenzaamheid en schaamte op het platteland

Een dorp kan door stadse ogen een hechte gemeenschap lijken, waar iedereen voor iedereen zorgt. Maar achter die façade van haast ouderwetse sociale verbanden, leven er ook op het platteland mensen in een volstrekt sociaal isolement. En in bepaalde opzichten zijn ze er nog slechter aan toe dan hun lotgenoten in de stad. Volgens officiële cijfers hebben dorpsbewoners gemiddeld een groter en hechter sociaal netwerk dan stedelingen, meer contact met elkaar en doen ze meer dingen voor en met elkaar. In cijfers uitgedrukt, is tien procent van de stadsbewoners sociaal geïsoleerd te noemen en drie procent van de bewoners van het platteland. Op het platteland is de schaamte over het isolement groot. En het stigma idem dito. Mensen weten wel dat de buurman verderop kind noch kraai heeft, dat het in huis een grote troep is en dat hij zich bijvoorbeeld op Koningsdag niet buiten vertoont.

Eenzaamheid en Armoede gaan vaak hand in hand

Sociale eenzaamheid valt niet altijd, maar wel vaak, samen met armoede. En die is op het platteland vaak onzichtbaar. Omdat dorpen in trek zijn bij rijke stedelingen op zoek naar rust en ruimte, valt het gemiddeld in de statistieken vaak nog wel mee met de armoede. Ook wordt het probleem ontkend: “ze wonen zo idyllisch”. Vergeleken met hun rijke burens voelen de kwetsbaren in de dorpen zich vaak machteloos en gemarginaliseerd: ze horen er niet bij.

[bron: allecijfers.nl, waarstaatjegemeente.nl, twentsemonitorsociaaldomein.nl]

Eenzaamheid gemeenten Tubbergen en Dinkelland

De gemeenten Tubbergen en Dinkelland kenmerken zich beide door de uitgestrektheid van de gemeente. Beide gemeenten bestaan uit veel kernen en (kleine) buurtschappen. De gemeente Tubbergen (21.213 inwoners) telt tien dorpskernen en daarnaast drie buurtschappen zonder dorpskern. De gemeente Dinkelland (26.291 inwoners) telt 12 kernen en 9 buurtschappen.

De gemeenten Tubbergen en Dinkelland verkennen de mogelijkheden voor een effectieve aanpak van de groeiende eenzaamheidsproblematiek in de samenleving. Daarbij ligt vooral de nadruk op de mogelijkheden tot verdere samenhang, samenwerking, integratie en versterking van preventieve acties om tot een gezamenlijke aanpak van eenzaamheid te komen. “Meer aandacht voor noaberschap, eenzaamheid, vroegsignalering en activering om deel te nemen aan de samenleving” is één van de speerpunten van de gemeenten Dinkelland en Tubbergen (Koersdocument 2018 – 2022, gemeente Dinkelland, 2018 en Maatschappelijk Akkoord, gemeente Tubbergen, 2018).

In 2016 zijn de gemeenten Tubbergen en Dinkelland gestart met het proces Mijn Dorp 2030 respectievelijk Mijn Dinkelland 2030. In deze processen denken de gemeenten en de inwoners samen na over de eigen woon-, werk- en leefomgeving en maken hierin samen keuzes. Ook zorg, verenigingsleven en noaberschap zijn thema's binnen Mijn Dorp 2030 en Mijn Dinkelland 2030.

3. Het proces en plan van aanpak

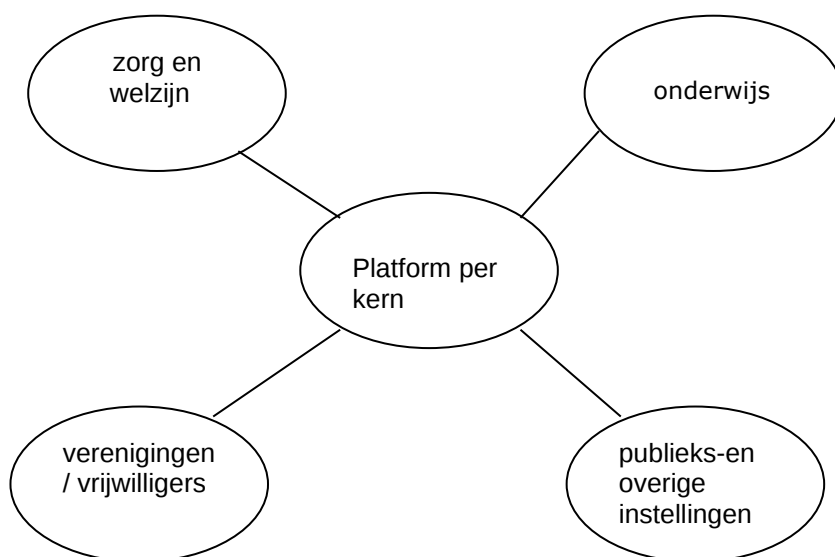
• 3.1 Ontdekkingstocht en Verkenning (fase 1)

Om tot definitieve uitvoering van het opzetten van het platform per kern te komen, is een zorgvuldig voorbereidend proces nodig, dat definitief moet leiden tot een start van de uitvoering van een plan van aanpak met:

- De signalering van eenzaamheid onder ouderen
- De preventie van eenzaamheid onder ouderen
- Integrale aanpak van o.a. sociale, emotionele en existentiële en eenzaamheid
- Integrale aanpak voor de dementievriendelijke wijk

De Stichting IkkanWelzijn levert de proces-/projectleider om te komen tot het opzetten van het samenwerkingsplatform gericht op iedere afzonderlijke kern.

Mogelijk model

Het lokale platform is de basis om integraal maatschappelijke problemen op te pakken en leidt tot efficiency, kostenbesparing en win-win voor de samenleving en de deelnemende partners. Niet top down maar bottom up en gebaseerd op de behoeften van de samenleving.

We richten ons in deze fase op twee kernen/wijken binnen de gemeente Tubbergen, en op twee kernen/wijken in Dinkelland. Overleg met de lokaal actieve partners, gemeenten en zorgaanbieders in Tubbergen en Dinkelland heeft opgeleverd dat we in 2019 kunnen starten in de kernen Reutum (Tubbergen) en Deurningen (Dinkelland). Ook zijn er reeds gesprekken geweest met partijen uit andere kernen, waardoor er samenwerkingspartners zijn gevonden en vragen en richtingen zijn opgesteld vanuit andere kernen om ook daar snel het beschreven traject te kunnen starten.

De Ontdekking/Verkenning

1. Verkenning en inventarisatie samenwerkingspartners kernen en wijken:

- Vergaderingen, gesprekken, interviews met mogelijke samenwerkingspartners/sleutelfiguren in de betreffende kern. We denken aan de lokale welzijnspartijen, kerkelijke instellingen, verenigingen, gemeente, buurtmannen/vrouwen (van de gemeente), zorginstellingen/organisaties, dorpsraden, onderwijsinstellingen, welzijnsorganisaties, basisscholen, ondernemers, etc.
- Via al deze partijen concreet behoefte onderzoek, richting wensen voorliggende voorzieningen en ontmoetingscluster/ ontmoetingscentra/ gezondheidscentra, etc. onder de doelgroep d.m.v. gerichte interviews.
- Per kern zullen die mogelijke samenwerkingspartners totaal verschillend zijn. Een juiste inventarisatie van de mogelijke samenwerkingspartners is dus een cruciale start. Nagaan wat er al speelt in de betreffende kern, wat er al bedacht is of speelt bv. binnen mijnndorp2030/ mijnndinkelland2030. Welke partijen reeds actief zijn binnen het sociaal domein. Maar ook welke hiaten spelen er tussen de onderliggende partijen.

Een vooronderzoek voor Deurningen heeft opgeleverd dat dit in deze kern bijvoorbeeld de volgende potentiële samenwerkingspartners kunnen zijn;

Omnisport vereniging Deurningen- Dorpsbelangen- Welzijn ouderen Deurningen- ondernemersvereniging Deurningen- Huisartsen omliggende plaatsen- Zonnebloem Deurningen- Basisschool Willibrordes- Themagroep Plechelmusparochie- Stuurgroep Zorgzaam voor Elkaar- Hades- SWTD- Wij in de Buurt- Fyon Fysiotherapie- Vincentius vereniging- Carnavalsverenigingen- Carint Reggeland- Maartje thuiszorg- gemeente Dinkelland-

2. Het opleveren van een plan van aanpak met een werkbaar organisatiemodel als basis voor het opzetten van het platform per kern.

Het definitieve plan bestaat uit:

- Beschrijving van het lokale platform
- Beschrijving van de aanpak van een thema met doelstellingen
- De ontwikkelen van het platform passende binnen de algehele organisatiestructuur en visie van de Gemeenten (mijndorp2030)
- Beschrijving van de voorzieningen per kern die ingezet kunnen worden voor het gekozen thema, aansluitend bij de wensen en behoeften van de inwoners en kwetsbare groepen
- Strategische samenwerkingsmogelijkheden met de andere kernen bestaande uit: Verenigingen/Publieksinstellingen/Welzijnsorganisaties/Zorginstellingen
- Beschrijving van de producten en diensten om het thema integraal aan te pakken
- Onderzoek van het praktoraat van Saxion, met inzet van studenten van het ROC. In overleg met u en de behoefte per kern bepalen wij welk onderzoek er kan gaan plaatsvinden
- Verbinding met de Informele zorg
- Communicatie -lijnen, centraal contact
- Financieringsmogelijkheden
- Planning (fasering) implementatie

3. Inventarisatie ontmoetingsplekken/voorzieningen

In overleg met sociale partners, de zorginstellingen, gemeenten en overige potentiële partners verkennen we de mogelijkheden voor een geschikte ontmoetingsplek/voorziening per kern/wijk waarmee we als opvolging van dit project kunnen gaan starten. Belangrijk onderdeel van het plan is om met de vertegenwoordigers van de verenigingen te bespreken om hun locaties eveneens te laten functioneren als ontmoetingsplekken en gemeenschapsruimtes. Hun al dan niet eigen onderkomen, zoals kantines etc., kunnen optimaal worden ingezet binnen dit vervolg project van de pilot, met inzet van vrijwilligers van de eigen en andere verenigingen. In bijlage 2 staat een totaaloverzicht van de mogelijke locaties in Tubbergen en Dinkelland.

Per kern gaan we uit van een ontdekkingstocht/verkenning van 6 maanden. Vervolgens wordt per kern besloten door de deelnemers of het lokale platform van start kan gaan met de implementatiefase. Er worden afspraken gemaakt over o.a. de welzijnsactiviteiten en de aanpak van het thema Eenzaamheid. Dit is een Go-No Go moment.

4. De activiteiten van de ontdekkingstocht/verkenning

Nr.	Omschrijving Activiteiten Ontdekkingstocht/Verkenning	Verwachte Resultaten (ambitie)
1	<u>Het onderzoeken en opzetten van samenwerkingsplatform</u> Om de eenzaamheid aan te pakken bestaande uit o.a. : Zorginstellingen/Thuiszorgaanbieders, Onderwijs, Verenigingen, Wijkplatforms en Gemeente. De functie van het onafhankelijke platform is: • faciliteren en organiseren van activiteiten voor mantelzorgers en eenzame ouderen • gezamenlijke communicatie • activeren en mobiliseren vrijwilligers • ambassadeurs	<u>Output:</u> Platform per kern met partners en minimaal 25 nieuwe vitale (oudere) vrijwilligers. Totaal 4 kernen/wijken (2 per gemeente). Totaal 150 nieuwe vrijwilligers, die zich in blijven zetten voor hun eigen vereniging
2	<u>Het organiseren van proefprogrammering</u> • activiteiten per kern/wijk van activiteiten i.c.m. de voorzieningen/ontmoetingsplekken voor eenzame mensen. Het gaat om activiteiten die aansluiten bij de wensen van de doelgroep (n.a.v. monitoring en onderzoek)	<u>Output:</u> 16 Welzijnsactiviteiten per gemeente: 4 kernen of wijken in gemeente Tubbergen, Dinkelland,
3	<u>Deskundigheidsbevordering: monitoring en onderzoek</u> • onderzoek en meten van eenzaamheid (Saxion) • invloed van activiteiten en ontmoetingen op eenzame ouderen studenten van Saxion en ROC en vrijwilligers worden ingezet om eenzame ouderen te lokaliseren en te activeren	<u>Output:</u> - 1 onderzoek per kern/wijk - 1 onderzoek per kern/wijk - Stages voor 10 studenten
4	<u>Activeren Platform</u> • ontmoetingsbijeenkomsten in o.a. ontmoetingsplekken (voorliggende voorzieningen van de buurt en de zorginstellingen) • activeringsprogramma vrijwilligers gericht op eenzame ouderen. • kennis- en expertisebijeenkomsten	<u>Output:</u> -6 ontmoetingsbijeenkomsten per kern -8 activeringsbijeenkomsten -4 kennis- en expertisebijeenkomsten

Toelichting: Het onderzoeken, opzetten en activeren van het samenwerkingsplatform

Het platform wat we willen opzetten om de eenzaamheidsproblematiek te bespreken zal o.a. bestaan uit vertegenwoordigers van:

Het platform zal o.a. bestaan uit vertegenwoordigers van:

1. Verenigingsleven
2. Cultuur- natuurinstellingen
3. Dorpsraden
4. Kerkgemeenschap(pen)
5. Ondernemers (ondernemersvereniging)
6. (Basis)onderwijs,
7. Overige zorgprofessionals (huisartsen, fysiotherapeuten, apothekers, enz.)
8. Zorginstellingen (zowel intra- als extramuraal)
9. Welzijnsorganisaties
10. Onderwijsinstellingen

Verbinding met vrijwilligers

Voor de directe verbinding met de lokale samenleving, werken we met vrijwilligers en het verenigingsleven uit de kernen/wijken van waaruit onze activiteiten plaatsvinden. Doelstelling en uitgangspunt is laagdrempelig en in verbinding staan met de lokale gemeenschap. Het is belangrijk om vrijwilligers op die manier te belonen voor hun geïnvesteerde tijd en energie. Met vrijwilligerswerk alleen kweek je niet per sé een sociaal sterke groep. Het is daarom belangrijk om alle meer sociale activiteiten die we organiseren alle aandacht te geven. Vrijwilligerswerk is niet vanzelfsprekend, de stichting ziet hierin ook een continue opvoed-rol naar organisaties die met vrijwilligers werken. Daarnaast is vrijwilligerswerk niet vrijblijvend, daarom wordt er gewerkt met een vrijwilligersovereenkomst.

Verbinding door waardering, beloning en deskundigheidsbevordering en groepscohesie.

- Vrijwilligers verbinden zich aan de lokale gemeenschap via het platform
- We organiseren reguliere ontmoetingen, voor onderlinge binding en groepscohesie van de vrijwilligers
- Vrijwilligersvergoeding gebaseerd op de wettelijke toegestane belastingvrije vergoedingen
Dit voor hun eigen vereniging/club.

Beloning vrijwilligers

De vrijwilligers zetten zich in via de vereniging voor activiteiten t.b.v. de eenzame mensen. De vrijwilligersbijdrage van € 5,- p.p. per uur gaat naar de kas van de vereniging. Er wordt € 1,- vanuit de bijdrage van de partners (o.a. ondernemers, zorgverzekeraars, publieksinstellingen, overheden, zorginstellingen, fondsen, etc.) gereserveerd voor: deskundigheidsbevordering (trainingen en bijeenkomsten) ook recht op een vergoeding.

Toelichting Het organiseren van proefprogrammering

Vanuit het onderzoek komen de behoeften en wensen van eenzame ouderen naar voren. Dit kunnen activiteiten zijn, die structureel zijn zoals b.v. bewegingsactiviteiten of een uitstapje naar een Belangrijk is dat de doelgroep de activiteiten kunnen beleven, die men zelf wenst. Tijdens de proefprogrammering, dus het testen van de programma's worden de vrijwilligers van de lokale verenigingen ingezet om de activiteiten te begeleiden.

Toelichting Deskundigheidsbevordering monitoring en onderzoek

Tijdens dit project onderzoeken we met inzet van het Practoraat (Saxion en ROC) de volgende gegevens:

- Hoe bereiken we eenzame ouderen in de kernen
- het aantal eenzame ouderen brengen we in kaart dat interesse heeft in een programma
- het aanbod, de behoefte en wensen van eenzame ouderen per kern/wijk/dorp
- de ervaringen en bevindingen van de vrijwilligers
- het effect van de aangeboden proefactiviteiten uit het programma
- wijkscan gemeente Dinkelland/Tubbergen/: tweejaarlijks meet de gemeente d.m.v. bewonersenquête een aantal voorzieningen in de wijk. Hier komt een SWOT-analyse per kern uit. Belangrijke thema's zijn: voorzieningen in de wijk voor (eenzame) ouderen

Toelichting Activeren Platform

Om ervoor te zorgen dat de lokale organisaties en mensen elkaar beter te leren kennen gaan we ontmoetingsbijeenkomsten organiseren. Dit worden inspirerende bijeenkomsten waarbij het ontmoeten niet alleen een belangrijk onderdeel is, maar ook om het gezamenlijke vraagstuk van de eenzame ouderen te bespreken. Het creëert bewustzijn en de opbrengsten (informatie) van de ontmoetingsbijeenkomsten worden gebruikt om tot een definitief aanpak te komen, hoe we met elkaar lokaal de eenzaamheid onder de ouderen aan kunnen pakken. In principe zijn dit de bouwstenen voor de implementatiefase (fase 2)

5. De doelgroepen

In dit project zijn de doelgroepen waarop we de activiteiten gericht op eenzaamheid op richten:

- eenzame ouderen Reutum, Deurningen, Tilligte en Tubbergen die langer thuis blijven wonen
- eenzame ouderen in de zorginstellingen in Reutum, Deurningen, Tilligte en Tubbergen die we dus juist weer verbinden met de bewoners en vrijwilligers uit de kernen waar men oorspronkelijk vandaan komt

En de doelgroepen die ons daarbij via het platform gaan helpen, ondersteunen bestaande uit o.a.:

- potentiële (nieuwe) vitale vrijwilligers uit de wijken die ingezet worden voor de activiteiten
- leden van actieve verenigingen in de wijk/kern die ingezet worden om de eenzame bewoners te activeren
- lokale organisaties in de kernen
- onderwijsinstellingen: ROC van Twente zet studenten in voor een vitaliteitsprogramma en activiteiten en Saxion Hogeschool Enschede onderzoekt de effecten van ontmoetingen en activiteiten op de eenzame ouderen, Universiteit Twente zet zich in voor sociale en technologische innovaties

• 5.1 Doelen

Het doel van het project is om te ontdekken of het leidt tot:

1. Een nieuwe lokale aanpak met inzet van lokale samenwerkingspartners en lokale vrijwilligers (via een platform) ter bestrijding van eenzaamheid onder ouderen.
2. Het structureel inzetten en binden van vrijwilligers van verenigingen om zich in te zetten voor oudere eenzame mensen.
3. Het structureel inzetten van lokale organisaties voor oudere eenzame mensen.
4. Een nieuw betaalbaar financieel model: Kunnen we de activiteiten t.b.v. het welzijn van de eenzame deren betaalbaar houden door deze nieuwe organisatievorm: er wordt gebruik gemaakt van de kracht van de lokale samenleving en de inzet van betaalde vrijwilligers die daarmee hun eigen vereniging aan kasgeld helpen. Zorginstellingen kunnen worden ontzorgd, met minder professionals en inzet van de lokale samenleving kan tegenwicht bieden op de krapte op de arbeidsmarkt.
5. Meer sociale cohesie: De lokale gemeenschap helpt elkaar en maakt gebruik van elkaars netwerken. Er vinden meer ontmoetingen plaats.
6. Een lerend netwerk die met kennis en expertise kan bijdragen aan het aanpakken van eenzaamheid. De kennis en informatie delen we graag met andere steden, dorpen en kernen in Overijssel. Hierbij maken we verbinding met andere initiatieven en lerende netwerken en projecten op het gebied van eenzaamheid en maken we graag gebruik van het provinciale netwerk met de 4-D makelaars. Voorbeelden van projecten die bij ons bekend zijn en waarmee we kennis delen zijn o.a. Jow!, Vier het Leven, Citizenslab, Wijz Oud. We zijn de spin in het web richting onze partners (o.a. onderwijs, zorg- en welzijnsinstellingen, overheden en zorginstellingen) en leveren namens hen een bijdrage aan expertmeetings en expertsessies.
7. Inzicht in de werkelijke behoeften en wensen van de eenzame ouderen
8. Activiteiten die aansluiten bij de wensen en behoeften van eenzame ouderen.

- **5.2 Borging en duurzaamheid**

Het van onderaf schakelen en verbinden zorgt voor een groot draagvlak binnen de samenleving. Om te zorgen dat we de activiteiten duurzaam kunnen doorvoeren, vragen we de partners commitment voor een meerjarige samenwerking. Dit betekent inzet van expertise en menskracht. Daarnaast maken we onderling financiële afspraken en werkbaar organisatie-model.

Het lokale platform is de basis om eenzaamheid integraal op te pakken en leidt tot efficiency, kostenbesparing en win-win voor de samenleving en de deelnemende partners. Niet top down maar bottom up en gebaseerd op de behoeften van de samenleving. Juist de aanpak van onderaf zorgt voor in-nesteling in een kern, dorp of wijk. Door de bottom-up aanpak weten de organisaties hun verantwoordelijkheden en commitment, zowel sociaal als financieel. We leggen een basis waarvan overheden, ondernemers en bijvoorbeeld zorgverzekeraars kunnen profiteren en aanhaken.

De verwachting is dat op termijn de partners door vermindering van uitgaven op welzijn structureel kunnen gaan bijdragen. De financiële borging zorgt jaarlijks voor een gezamenlijk budget. Dit budget gebruiken we om gezamenlijke kosten (o.a. overheadkosten, organisatiekosten, de inzet van de vrijwilligers van verenigingen t.b.v. hun verenigingskas) af te dekken. Diverse potentiële partners hebben aangegeven in de methode te geloven en hebben bereidheid uitgesproken een financiële bijdrage te leveren.

6. De organisatie

Voor het slagen van het project maakt de Stichting IkkanWelzijn gebruik van de ondersteuning van een deskundige projectorganisatie en van de deskundige partners van het platform.

Project- en procesbegeleiding

Voor de begeleiding, coördinatie, monitoring en creatie en organisatie zetten we per kern een platform op. Deze groep bestaat uit professionals en vrijwilligers. De Stichting IkkanWelzijn maakt voor het project en proces gebruik van de expertise van de sociale ondernemers Henk Abels en Jeroen Ottink. Zij zijn werkzaam in de sociale sector, hebben de pilot IkkanWelzijn succesvol tot een einde gebracht en hebben ruime ervaring met het managen van sociale projecten en procesbegeleiding voor o.a. de provincie, zorginstellingen en gemeenten.

Wat kunnen de deelnemers van het platform doen?

De ervaring vanuit de pilot leert dat er in het lokale netwerk enorm veel kracht is die gebruikt kan gaan worden om bij te dragen aan eenzaamheidsbestrijding. De taken die zij kunnen uitvoeren zijn bv.:

- Het stimuleren van ontmoetingen of bezoeken van eenzame ouderen door elkaars sociale netwerk te activeren. Of je nu lid bent van de vereniging, of aan gesloten bent bij de kerk, of lid bent van de EHBO iedereen kent wel mensen in de straat of in de kern die misschien nooit naar buiten komen of behoefte hebben aan contact.
- Het meehelpen organiseren van ontmoetingsbijeenkomsten
- Het meehelpen organiseren of ondersteunen van activiteiten voor eenzame ouderen
- Het signaleren van problemen van eenzame ouderen
- Het activeren en werven van nieuwe vrijwilligers of maatjes die eenzame ouderen zouden kunnen helpen
- Het meehelpen inrichten van het platform
- Het adviseren op basis van hun eigen lokale kennis en werkervaring
- Het ondersteunen in het onderzoek om de wensen en behoeften van eenzame ouderen op te halen

7. Planning

De planning van de uitvoering van het project IkkanWelzijn/eenzaamheid is als volgt.

Stap	Wie	Wanneer
0. Voorbereiding programma en project met projectplan en financiering	Stichting IkkanWelzijn	Sept.- okt. 2019
1. Inventarisatie/verkenning kern 1 en 2 (1 in Dinkelland, 1 in Tubbergen) Overleg met gemeenten, wijkbewoners zorginstellingen, onderwijs, overige lokale partners, projectgroep, overig partners • afspraken over taakverdeling uitvoering deelprojecten • opzetten samenwerkingsplatform	Inrichting projectgroep/platform, afspraken samenwerkingspartners, voorbereiden implementatie (activiteiten en programma)	Nov. Dec. 2019- 1 ^e helft 2020
2. Oplevering rapportage kern 1 en 2 - Beschrijving van het platform - Beschrijving van de aanpak van een thema met doelstellingen - De ontwikkelen van het platform passende binnen de algehele organisatiestructuur en visie van de Gemeenten (mijndorp2030) - Beschrijving van de voorzieningen per kern die ingezet kunnen worden voor het gekozen thema, aansluitend bij de wensen en behoeften van de inwoners en kwetsbare groepen - Strategische samenwerkingsmogelijkheden met de andere kernen bestaande uit: Verenigingen/Publieksinstellingen/Welzijnsorganisaties/Zorginstellingen - Beschrijving van de producten en diensten om het thema integraal aan te pakken - Onderzoek van het practoraat van Saxion, met inzet van studenten van het ROC. In overleg met u en de behoefte per kern bepalen wij welk onderzoek er kan gaan plaatsvinden - Verbinding met de Informele zorg - Communicatie - Financieringsmogelijkheden - Planning (fasering) implementatie		Juli 2020
3. Evaluatie kern 1 en 2	Projectteam	Sept. 2020
4. Besluitvorming implementatie kern 1 en 2: - voor elk project wordt na de verkenning het startmoment , de go en de no go vastgesteld; in de projectgroep wordt dit besproken en worden data en uitvoeringswijze afgestemd. - nulmeting -uitvoer activiteitenplan	Platform IkkanWelzijn	2 ^e helft 2020

5. <i>Inventarisatie/verkenning kern 3 en 4 (1 in Tubbergen 1 in Dinkelland)</i> Overleg met gemeenten, wijkbewoners zorginstellingen, onderwijs, projectgroep • afspraken over taakverdeling uitvoering deelprojecten • opzetten samenwerkingsplatform	Inrichting projectgroep/platform, afspraken samenwerkingspartners, voorbereiden implementatie (activiteiten en programma)	2^e helft 2020
6. <i>Oplevering rapportage kern 3 en 4</i> - Beschrijving van het platform - Beschrijving van de aanpak van een thema met doelstellingen - De ontwikkelen van het platform passende binnen de algehele organisatiestructuur en visie van de Gemeenten (mijndorp2030) - Beschrijving van de voorzieningen per kern die ingezet kunnen worden voor het gekozen thema, aansluitend bij de wensen en behoeften van de inwoners en kwetsbare groepen - Strategische samenwerkingsmogelijkheden met de andere kernen bestaande uit: Verenigingen/Publieksinstellingen/Welzijnsorganisaties/Zorginstellingen - Beschrijving van de producten en diensten om het thema integraal aan te pakken - Onderzoek van het practoraat van Saxion, met inzet van studenten van het ROC. In overleg met u en de behoefte per kern bepalen wij welk onderzoek er kan gaan plaatsvinden - Verbinding met de Informele zorg - Communicatie - Financieringsmogelijkheden - Planning (fasering) implementatie		Jan. Febr. 2021
7. <i>Evaluatie</i>	Projectteam	Mrt. April 2021
8. <i>Besluitvorming implementatie kern 3 en 4:</i> - voor elk project wordt na de verkenning het startmoment , de go en de no go vastgesteld; in de projectgroep wordt dit besproken en worden data en uitvoeringswijze afgestemd. - nulmeting -uitvoer activiteitenplan	Platform IkkanWelzijn	2^e helft 2021

8. Het vervolg: de implementatiefase (fase 2)

Als de doelen uit de ontdekkingstocht zijn gehaald, er een organisatievorm met financieringsmodel per kern op haalbaarheid is getoetst dan kan besloten worden over te gaan tot de implementatiefase. Het definitieve organisatiemodel wordt per kern vastgesteld. Deze fase staat los van dit projectplan en is de daadwerkelijke opvolging van de ontdekkingstocht. In de Implementatiefase worden de definitieve activiteiten uitgevoerd ter bestrijding van de eenzame ouderen. Uiteraard wordt hier de kennis en ervaring meegenomen van de georganiseerde proefactiviteiten.

9. Bijlagen

- **9.1 Bijlage 1 Buurtcijfers Tilligte, Deurningen, Reutum**
- **9.2 Bijlage 2 Kernen gemeente Tubbergen en Dinkelland**
- **9.3 Bijlage 3 Voorzieningen en locaties gemeente Tubbergen en Dinkelland**
- **9.4 Bijlage 4 Eindrapportage Pilot gemeente Dinkelland**